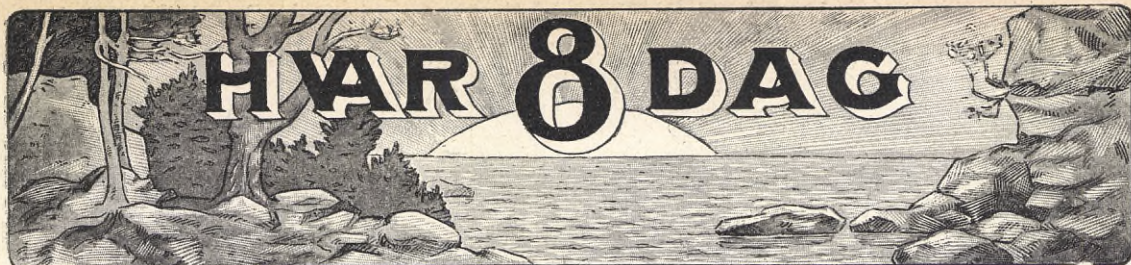

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

6TE ÅRG.

DEN 2 OKTOBER 1904.

N^O 1

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: Konung Oscar II. — Landshöfdingeskifte i Örebro län och chefsombyte vid svenska statens järnvägar — Carl Millés. — Senaste bilder från krigsskådeplatsen. — Niels Finsen. † — Från skolungdomens tällingsskjutningar i Stockholm. — "I krigstider" af Ulla Linder. — Per Sivle. † — Nyvalde riksdaysmän. I — Svenska sceniska nyheter. — Veckans porträttgalleri. — Afgående norsk minister. — Blomsterkorso i Göteborg. — Ångbåtskollision utanför Stocka.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1904.

KONUNG OSCAR II.

UNDER H. M:TS SENASTE VISTELSE I MARSTRAND TAGET PORTRÄTT, MED NÄDIGT TILLSTÅND ÅTERGIFVET I H. 8D.
Hoffotograf Aron Jonason, Göteborg.

Reproduceras endast i denna tidning.

LANDSHÖFDINGESKIFTE I ÖREBRO LÄN OCH CHEFSOMBYTE VID SVENSKA STATENS JÄRNVÄGAR.

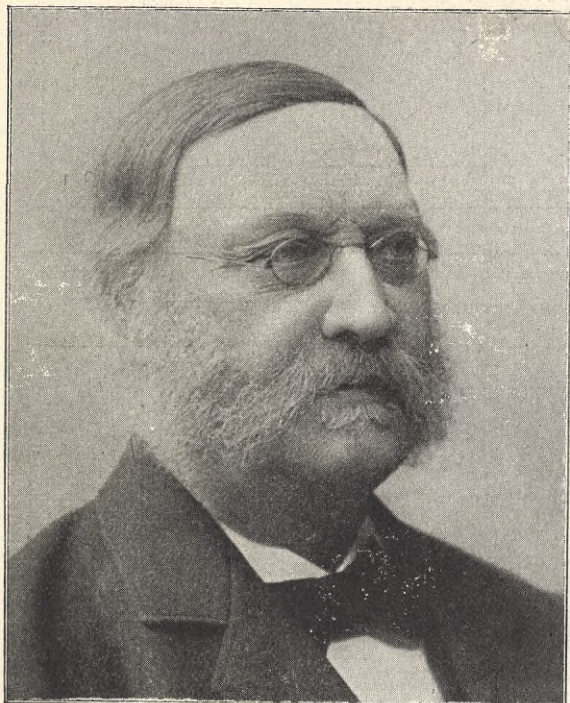

Foto. L. Larsson, Stockholm.

Kliché: Bengt Sjöfersparre.

A. G. J. SVEDELIUS.
Afgående landshöfding i Örebro län.

I kunglig konselj af den 23 september erhöil landshöfdingen i Örebro län Axel Gabriel Johan Svedelius begärdt afsked och till hans efterträdare utnämndes generaldirektören och chefen för statens järnvägar fil. d:r Carl Fredrik Theodor Nordström. Till innehafvare af den afgående järnvägschefens plats utnämndes vid samma tillfälle generaldirektören och chefen för kungl. telegrafverket Mauritz Reinhold Sahlén.

A. G. J. Svedelius har sedan sept. 1893 innehaft landshöfdingevärdigheten i Örebro län. Hans utnämning till landshöfding var en öfverraskning, men hälsades icke desto mindre med allmän tillfredsställelse. Ty S. var en i praktiska värf rikt prövad man. Som disponent vid Uddeholmsverken hade han under ganska tryckta konjunkturer lyckats högst väsentligt upparbeta bruksrörelsen. Han var en fram-

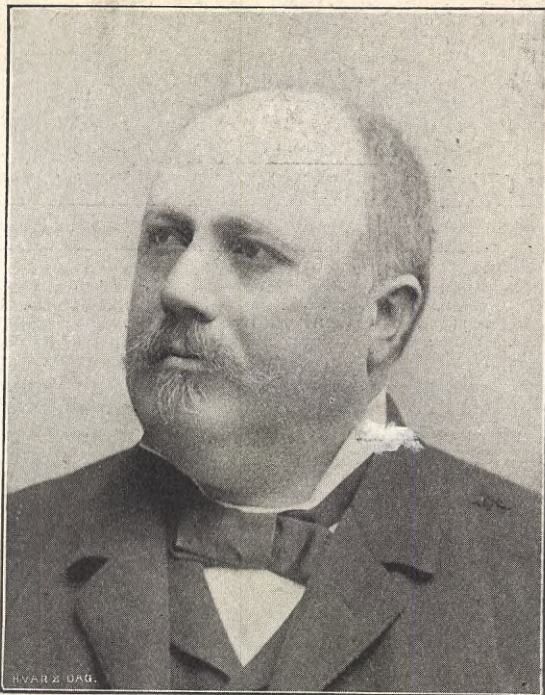

Foto. Florman, Stockholm.

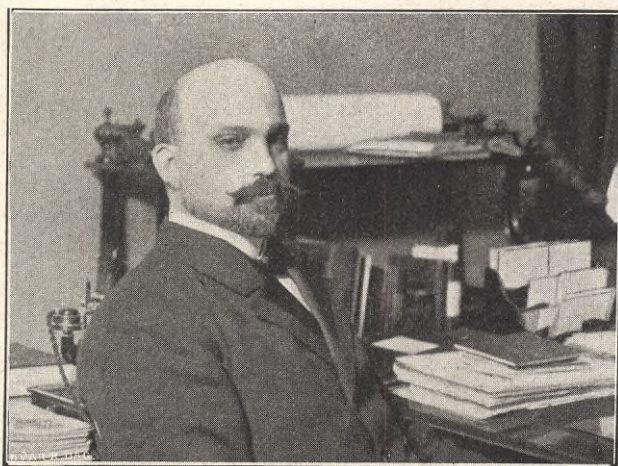
Kliché: Bengt Sjöfersparre.

C. F. TH. NORDSTRÖM.
Nyutnämnd landshöfding i Örebro län.

stående medlem af Första kammaren och han hade som major i väg- och vattenbyggnadskåren ledt Tysslinge sjösänkning och under denna tid inom länet förvärfvat stora sympatier.

Liksom den afgående landshöfdingen så är den nytillträdande en ovanligt dugande och energisk man. På k. järnvägsstyrelsens generaldirektör och

SVENSKA STATSBANORNAS NYE CHEF.

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Bengt Sjöfersparre.

M. R. SAHLIN, NYUTNÄMND GENERALDIREKTÖR OCH CHEF FÖR STATENS JÄRNVÄGAR.

chef ställas stora, ofta orimliga, fordringar, och den som tillgodosett dessa anspråk så som herr Nordström, har därmed visat sig vara en arbetskraftig och arbetsglad natur af första ordningen.

Landshöfding Nordströms efterträdare, generaldirektör Sahlén, har äfvenledes bepröfvade chefsegenskaper i det att han före sin utnämning var generaldirektör och chef för telegrafverket.

Hvem som efter hr Sahlén blir telegrafverkets chef är ännu icke bekant.

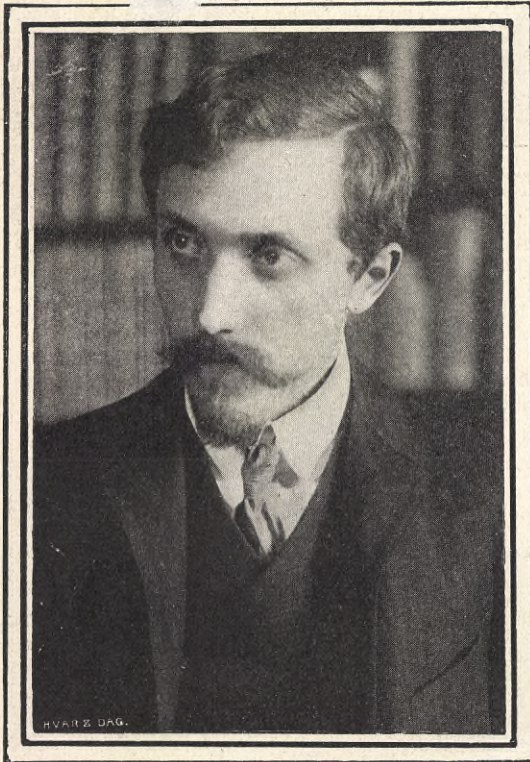
CARL MILLÈS.

Efter fotografier af konstnären ställda till H. 8 D:s förfogande.

CARL MILLÈS: Studier från Holland: Salt- och pepparkar.

Kilob: Bengt Skjervegren.

CARL MILLÈS.

Af HVAR 8 DAGS fotograf i Stockholm nytaget porträtt.

Hvilken stark och lifskraftig konst äger Sverige icke i närvarande stund! Vi ha åtminstone ett 10-tal målare, som förtjäna mästartenämnet, vi ha ett par skulptörer, som äro eller hålla på att göra sig världsbekanta, och vi ha arkitekter, hvilkas verk ute på kontinenten skattas som det allra bästa, hvilket på den senare tiden skapats i byggnadsväg. Och vi få icke heller glömma, att åtskilliga svenska artister helt eller delvis ägnat sig åt konsthandverk och på detta område producerat likaledes utmärkta saker.

Bland skulptörerna står *Carl Millès* i allra främsta ledet. Han

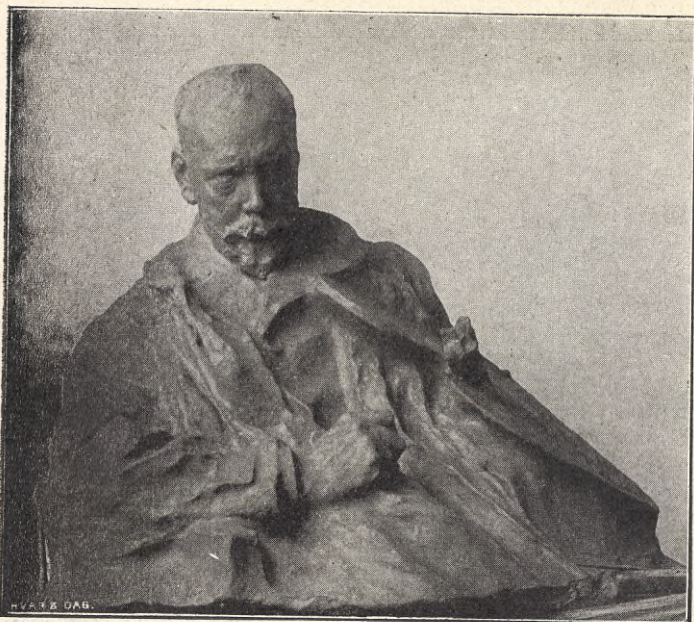
är en af de verkligen unge, ja så ung, att man icke kan annat än förvåna sig öfver, att han redan hunnit så långt. Millès är i Sverige framför allt känd genom skizzen till sitt Sten Sture-monument, som väl inom en snar framtid kommer att definitivt utföras af den unge mästaren. Det fattas blott 19,000 kr. i den erforderliga summan, och nog kunna dessa pänningar skaffas... Men — menar kanske någon — var icke detta monument på sätt och vis en lyckträff af skulptören? Han fick en utomordentligt passande idé — en idé, som, så att säga, förenar forntid och nutid, och äfven lätt inses af en och hvar. Riksföreståndaren och folket gå tätt slutna till hvarandra mot den gemensamma fienden — det är hög och låg, som man ser förenade i kampen för Sveriges väl — och det är också i den historiska sanningen en modärn demokratisk tanke. Men — säger man måhända — har skulptören verkligen arbetat sig fram till denna idé, och kan man tro, att den levande inspiration, som besjalar Sten Sturemonumentet, skall i framtiden vara lika stark och kunna taga sig lika storartade uttryck? Låtom oss för att besvara dessa frågor kasta en blick på Carl Millès' lif och verksamhet i dess helhet.

Han är född 1875 i Uppland. Efter studier i ett elementarläroverk genomgick han Tekniska skolan i Stockholm samt erhöi af Slöjdföreningen ett stipendium för att resa till utlandet att därstädes bedriva studier i ornamentbildhuggeri och finsnickeri. I okt.

CARL MILLÈS: Isbjörnar: För marmor.

Kilob: Bengt Skjervegren.

CARL MILLÈS: Byst af professor Julius Kronberg. Göteborgs museum.

1897 anlände Millès till Paris, där han arbetade på några verkstäder hos ornamentbildhuggare och snickare, ungefär som Hasselberg och Kristian Ericsson före honom. Så började han studera vid Ecole des Beaux-Arts under Injalberts ledning, men fortsatte härmed endast en kort t. d. Injalbert rådde honom till att hyra atelier, hvilket skedde år 18'99 vid Rue de la grande Chaumière. Här utförde Millès statyn "Hylas och nymferna", som erhöil mention honorable på 1900 års salong och sedermera inköptes i marmor af fröken Clara Rossander i Stockholm.

År 1900 utförde han en kandelaber med motiv från Dantes "Divina Commedia", hvarpå han öfvergick till studier af djur och af människolifvet på gatorna. Från denna tid härstamma ett par fantasier samt gatuscenerna "Tiggarflickan", "A la belle étoile" m. fl., dessa båda utförda i grå marmor i Paris. En grupp framställande "Kampen för tillvaron", hvilka utställdes i Stockholm 1901, finnes nu i marmor hos en familj i Paris, och samtidigt utfördes några andra grupper, som icke äro kända i Sverige, i marmor och stannade hos franska familjer.

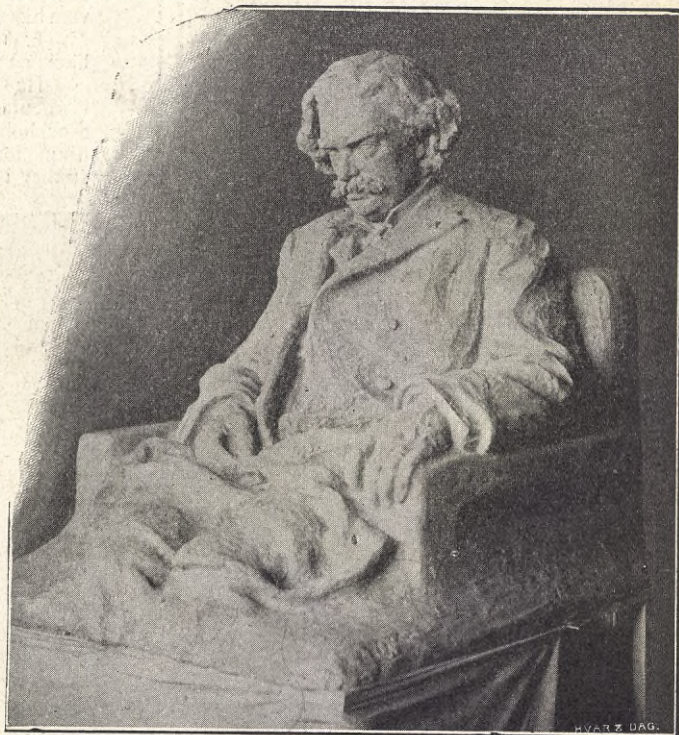
Millès slog sig emellertid alltmera på djurstudier och skapade flere djurgrupper, såsom synes af våra fotografier. År 1901 utställde han statyetterna "Dansös" och "Salome". Han hade föregående år erhöil silfvermedalj på världsutställningen samt utträdde sedermera ur Société des artistes français. 1902 exponerade han för första gången i Société nationale des Beaux-Arts, stiftad af Rodin, Puvis de Chavannes m. fl., och i år har Millès invalts till medlem af denna förening, så att han utan jurygranskning får sina arbeten exponerade på den nya salongen.

Hans arbeten från de sista åren utgöras af bl. a. Sten Sture-monumentet, Kronbergsbysten jämte olika serier från Holland, som exponerats på salongen i år. De vackra små bronsbilderna såldes där i åtskilliga exemplar. Vidare har Millès nyligen fullbordat en grupp af svanödlor, Plesiosaurus dolicoederus, djur, som lefde för årtusenden tillbaka, och

hvaraf skelett finnas i Paris' museer. I samråd med en fransk vetenskapsman har den svenske skulptören rekonstruerat djurens former samt skapat en egendomlig och storartad grupp, hvilken är ämnad att få plats i en öppen vattenfontän. Och Millès allra sista verk är en porträttbyst af den fräjdade matematikern professor Mittag-Leffler i Djursholm, hvilket arbete blef färdigt för några dagar sedan. Men redan nu håller han på med skisser till en ny, monumental sak, som måhända kommer att pryda en af Stockholms offentl. byggnader.

De flesta af våra skulptörer, liksom af skulptörer i allmänhet, ägna sig eller gjorde det åtminstone för några år sedan åt kvinnan och det nakna. De fortsatte, hvad deras föregångare i Grekland och Italien böjade och fulländade för årtusenden sedan. Men blott någon enda gång har deras konst blifvit klassisk i riktigt god mening. Och när den har varit modern, har den icke sällan blifvit tillkrånglad och sliskig. Det fordrades en Hasselbergs snille för att hos oss väcka nytt lif i konsten att framställa den nakna kvinnokroppen.

Millès har gått andra vägar. Han har också haft en dragnig åt det gamla, men åt forntiden, det uråldriga, barbariska. Men han är samtidigt realist, en person, som studerar det brusande lifvet med all dess glädje och sorg — mera sorg än glädje — rundt omkring och icke rädes för att tolka det med lerans tillhjälp. Han är realist som Rodin, hvilken söker det innersta i personligheten och hänsynslöst tolkar det på ett fullt lefvande och modernt sätt, men också hör den inre rösten och försjunker i sin egen tankevärld. Liksom Rodin förstår

HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STHLM.

Kliché: Bengt Sjöbergström.

CARL MILLÈS: Byst af professor G. Mittag-Leffler.

CARL MILLÈS: *Porträttbyster*: 1. Rumäniske målaren *Kimon Loghi*. 2. *Mme Klumpke*, d:r i astronomi och matematik vid observatoriet i Paris. 3. *Monsieur G. Lalanne*, Paris. 4. *Fru Scotté*, Stockholm. 5. Den svenske psykiatern *Poul Bjerre*.

Millès att på ett förunderligt sätt sammansmälta det abstrakta och det personliga, så att något större än verkligheten uppstår. Hans Kronbergsbyst kunde helt enkelt kallas "Målaren" och hans Mittag-Lefflersbyst "Matematikern". Sittande i en stol med breda karmar har vetenskapsmannen skjutit upp sig en smula i högra hörnet. Han har, liksom för att kunna tänka desto bättre, tagit af sig glasögonen, som han håller i högra handen, och under reflektionens tyngd har det lockomkransade huvudet böjt sig framåt. Som

helhet betraktadt, är verket utmärkt, och detaljerna, t. ex. behandlingen af händerna och det sätt, hvarpå bonjuren faller i vida veck öfver knäna, där figuren slutar, äro utiörda med fulländad konst. Millès kan hvad han vill. Man behöfver, när man ser ett arbete af honom, icke vara rädd för att betrakta det från alla håll och karter. Den lilla elefantgruppen på Nationalmuseum visar tillfullo, hur utomordentlig skicklig han är.

Hans större arbeten visa hans fantasi, hans skarpsinne, hans monumental förmåga. — Jag älskar också

CARL MILLÈS: *Sten Sture-monumentet.*

Kitekt - Bengt Sjöberg

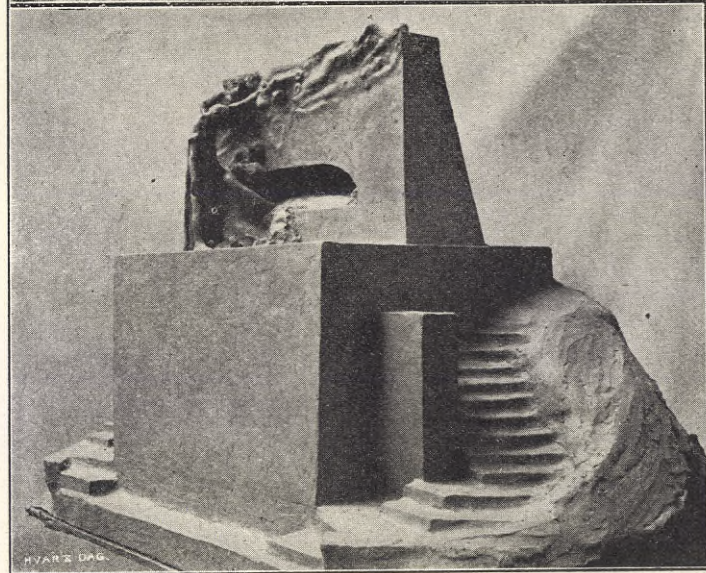
HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STHLM.

de stora måtten — sade han vid ett tillfälle till mig, när vi betraktade den skiss till ett grafmonument, som, tyvärr, icke kommit till utförande. — Kvinnan, som stiger upp för trappan där, är den sörjande, hvilken tröstas af en död, och där bakom reser sig det väldiga monumentet. Människan är så liten i jämförelse därmed. Människan är så liten!... Jag älskar det uråldriga, väldiga...

Millès älskar storheten i dess olika skepnader, och det är därför, tänker jag, som den fint byggde konstnären med det melankoliska utseendet framställt kolossala djur, björnar och elefanter och svanödlorna, hvilka, skrämnda af någon ännu mäktigare fiende, skyndat upp på en klippa, och med de långa svanhalsarne oroligt sträckta, spana åt olika håll. Men han är också ett barn af sin tid, och han tolkar scener ur gatulifvet, hvilka sönderslitit hans hjärta, och han drar sig icke för den moderna kostymen. Han är en poet, som älskar både forntid och nutid, och vet att förena reflektion och känsla. Och hans Sten Sture-monument kan nästan sägas vara ett organiskt led i hans alstring, som är så allvarligt och besjälad af en sällsynt djup och lefvande anda.

O. R.

CARL MILLÈS: Trenne eskizzer till grafmonument.

CARL MILLES: Skulpturer: »En natt på Boulevarden» (1), Tiggarflickan (2), Svanödlor. Tänkta till fontängrupp; djuren fly rädda upp på en granitklippa; vattnet i oro (3), Kandelaber. Dantes himmel och helvete. Globen af gulrödt glas, gruppen i brons och pedestalen af röd, matt marmor (4). Lekande elefanter, gruppen i savonit å Nationa-

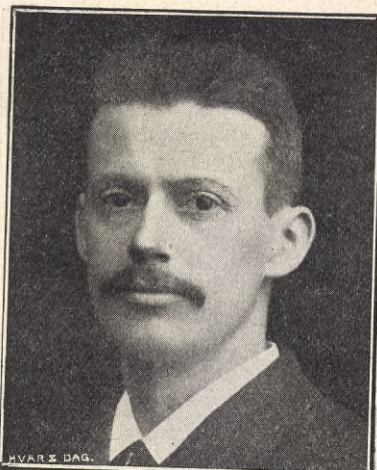
museum (5), Studie af häst (6).

SENASTE BILDER FRÅN KRIGSSKÅDEPLATSEN.

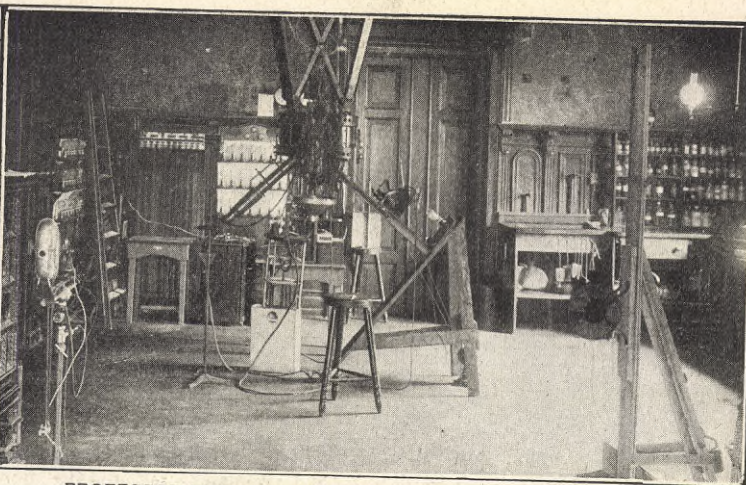

EN JAPANSK BIVACK vid ett berg nära Liaojang. Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Sklm—Gbg
OMEDELBART EFTER HVARJE DRABBNING inleda de olika japanska afdelningarne telefonförbindelse med hufvudkvarteret.
RYSKA SÅRADE FÅNGAR LÄMNA SLAGFÄLTET.

EFTER SENASTE FOTOGRAFIER.

HVAR 8 DAG.

PROFESSOR NIELS FINSEN.

PROFESSOR FINSENS LABORATORIUM I LJUSINSTITUTET.

I en ålder af endast 44 år afled den 24 sept. i Köpenhamn den geniale danske läkaren professor Niels R. Finsen. Professor Finsen har allt sedan studentåren haft att kämpa med det hjärtlidande för hvilket han nu dukat under. Sedt mot bakgrunden af hans sjuklighet och de först sent undanröjda svårigheter som rest sig på hans väg, blir den energi, hvarmed han vetat att föra

sitt livsverk igenom, beundransvärd. Hans ljusbehandling mot lupus är världsberömd och det ljusinstitut han skapat i Köpenhamn har blivit mönstret för liknande anstalter jorden runt. HVAR 8 DAG har fört i 3:e årg. n:o 2 meddelat en längre uppsats om professor Finsen och hans ljusinstitut.

FRÅN SKOLUNGDOMENS TÄFLINGSSKJUTNINGAR I STOCKHOLM.

R. & DE STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Skolungdomen i Stockholm hade i förra veckan, såsom bruket är sedan flera år tillbaka, en stor utmarschsdag till Ladugårdsgårde med prisskjutningar. Häri deltog äfven en del af landsortens skjutskickliga skolungdom. Skjutningarna utlölo i år godt som vanligt och vittnade om det allvar och intresse, hvarmed den viktiga saken omfattas både af lärare och lärjungar.

Kilohé: Kem. A. E. Bengt Silfversparre Stöm.—669

I KRIGSTIDER.

En tidsbild för HVAR 8 DAG af Ulla Linder.

Ett stort rum, enkelt och sparsamt möbleradt med mörka klumpiga ekmöbler, luften tung och varm därinne. Genom två stora fönster afdelade i en massa små fyrkantiga rutor föll julieftermiddagens klara soldager.

Omkring det fyrkantiga bordet mitt på golvet suto tre gamle män, kraftiga, fastän böjda gestalter, gråa hår, allvarliga blickar.

Det var det sedvanliga fredagsällskapet som brukade samlas en gång i veckan hos Justus Palmenberg, landshöfdingen, för att spela en liten whist och röka en pipa eller två, men först och främst för att hålla hvarann sällskap en smula i dessa dystra dagar, då alla de unga voro med kung Karl borta i Ryssland, och då tankar och samtal hälst rörde sig om dem och om de sista nyheterna därifrån. Nog brukade man råka i disnyter och meningsskiljaktigheter, i synnerhet den lärde, allvarlige biskopen och den gamle generalen, som fått sitt högra ben afskjutet i bataljen vid Landskrona anno 77 under salig kung Karl XI, men vänskapen var i grunden lika oförändrad och om det också kunde hända, att man skiljdes åt i vredesmod, visste man ju godt, att till nästa fredag skulle allt groll hinna fördunsta.

De hade ej fått fram kortleken än, hade råkat in i krigsresonemanger med detsamma. Hvar stund kunde kuriren från Stockholm med de sista underättelserna nerifrån Ukraine väntas, och man var i allt för stor spänning för att med lugn kunna dra sin spader. Det hade gunå's för det mesta varit ganska dåliga nyheter den sista tiden.

En gammal karta låg utbredd på bordet, landshöfdingen lutade sig fram öfver den i ifrigt studerande, allt under det han kraftigt blossade på sin stora pipa.

"Det är en duktig väg bort", sade han och mätte med fingrarna öfver en bit af kartan. "Nog dröjer det innan vi få se dem hemma igen alltid. De ha närmre ner till turken än hem till Sverige."

Generalen satt tillbakalutad i sin stora stol med händerna knäppta öfver magen, pipan hängande i ena mungipan och båda benen iakt utsträckt framför sig som tvänne radier i en cirkel. Han såg ut — och kände sig också — som en mycket stor auktoritet. Hvem kunde bättre än han, den gamle mångbeprövade krigaren, som kunde räkna sina bataljer på fingrarna, bedöma situationen och framtidsutsikterna.

"Nåja, turken är ingen ovån", sade han med en liten uppmuntrande blinkning. "Men vi ha inget där att göra än. Först ska vi knusa våra fiender och sedan hälsa på våra vänner."

Han satt och snodde tummarne om hvarandra, tuggade oafälligt sitt pipmunstycke och kastade då och då en utmanande och rekognoscerande blick tvärs öfver bordet bort emot den högvördige biskopen.

"Nej du, bror bisp", började han så plötsligt om en stund, besvarande en outtalad, men lika tydligt anad opposition, "än är det långt till frid och fred. Kungen vår är allt en svår nöt att knäppa för de ryske."

"De knäppa så många fler smånötter i stället", svarade biskopen torrt. "Jag tänker det är väl inte så många friska och färdiga kvar vid det här laget — hvarken här hemma eller därute."

"Nog fins det tillräckligt för att ta' Pultava i alla fall. Eller hur, landshöfding? Du har luktat kruttrök, om inte så mycket som jag, så åtminstone mer än vår värderade vän här — tror inte du, att kungen är karl till att slå ryssarne än en gång, om de så vore tre gånger så manstarka, och ta Pultava också på köpet?"

"Pultava är ju inte så starkt befästadt", framkastade landshöfdingen.

"Visst går det!" Generalen tog pipan ur munnen och stötte ut en sky af rök. "Gyllenkrok är en riktig satan — och Roos och Lewenhaupt också. Rehn-sköld och en del utaf de andra — de unga — dem vete f-n hur mycket man kan lita på. Nåja, det är

väl godt krut, hoppas jag, eftersom kungen håller dem högt i gunst. — Du, landshöfding, hvad säger pojken din om belägringsarbetena? Hvem är det som leder dem? — Gyllenkrok? Nå, det kan låta höra sig."

Han böjde sig fram och studerade kartan en stund.

"Den 16 juni", sade han eftersinnande, "var det sista brefdaton? Och han talar inte om några stormningsförsök?"

"Inte nu den här gången. Men smärre handgemäng ha förekommit. Bron öfver Worskla ha de rifvit. Zaren ligger på högra stranden. Hans Durchlaucht Mazepa väntas dagligen — — —"

"Det borde ändå snart komma till något afgörande — — Nå, det är inte nödigt förstås — hvad ha vi i dag? — 25 juli! — — Få se hvad vi veta innan kvällen."

"Hur länge tänker du dig, att belägringen kan komma att vara?" undrade landshöfdingen.

"Svårt att säga — beror på tusen omständigheter — — beror först och sist på kungen. Är han i sitt djärfva humör och har han bara manskap, så är kanske Pultava vid det här laget redan stormadt"

Biskopen hade slutat sin pipa och knackat ur den mot tennskålen som stod framför honom på bordet; nu satt han och torkade piphuvudet mycket omsorgsfullt på sin stora blårutiga näsduk.

"Manskap, ja!" sade han med en liten ironisk axelryckning. "Manskap sa' du, broder general, men det beror väl också på, hurudant manskapet är. Om det är en utsvulten, uttröttad krigshär, utan kläder och vapen och ammunition!"

"Hvem har sagt, att kungens här är i ett sådant tillstånd?" tog generalen i med hetta. Han var just i krigarlynne i kväll och begärde intet bättre än en liten skärmytsling.

"Min vän, säg snarare: hvem vågar hoppas, att så inte är."

"Ingalunda. För skock tunnor granater — jag är säker om att hären är i godt skick — — ganska godt skick — — åtminstone någorlunda. — — — Ja, du med dina Jobsminer — Beelzebubsmminer — — —"

"Jag vill se saker och ting som de äro. Ett krig kan och bör enligt mitt förmenande ej betraktas annat än som en olyckstids svåra hemsökelse. Vår kraft förödes, vårt unga, friska blod förspilles borta i främmande land till ingen nytta."

Generalen svalde en stor mun rök och råkade i en våldsam hosta.

"Se så, bror bisp", landshöfdingen reste sig och vek ihop kartan, "hvarför skall du se det så mörkt. — Man får lof att hoppas — och tro det bästa. Hvar till hjälper det, om vi sitta här hemma och inbilla oss, att våra gossar slita ondt? — De kunna vara fångar just nu, — de kunna hungra och törsta och till och med ligga halvdöda af nöd eller dödsdjutna långt borta på ett fält i det främmande landet. Men så länge man ej vet det bestämdt står hoppet alltid åter."

Men biskopen gaf sig ej, han sköt kalotten en smula längre bort på huvudet och stoppade pipan in i sitt fodral, allt under det han såg på Justus Palmenberg med en allvarlig blick.

"Tänker du då ej på, min bror, hur annorlunda det skulle vara, om vi hade dem hemma i stället alla dessa unga krafter, som skulle kunna uträtta storverk här hemma i stället för att — — —"

"Nej, det tänker hvarken han eller jag på!" Generalen hade nu öfvervunnit sin hosta och skyndade att åter kasta sig in i samtalet. "Gud hjälpe gossarne att göra sin plikt, det är hvad vi tänker på, min gubbe!"

"Om jag hade en son", sade biskopen med eftertryck, "så skulle jag gärna se honom linka omkring på träben som du min käre general, för då visste jag, att han fick sitta hemma och gagna landet

med sina andliga gåfvor i stället för att vara ute och tjänstgöra som kanonmat åt ryssen. Ja, jag skulle till och med hellre med egen hand göra honom till invalid än vilja att han vore med om att fortsätta detta olyckliga stridandet — inte för hans skull eller min, utan för fosterlandets."

"Och hade jag tio söner, skulle jag utan tvekan skicka ut dem allesammans." Generalen var alldeles röd i arsikt och gned flitigt sitt stympade ben — det lät alltid känna af sig, när han blef uppretad. "Gå med Gud, skulle jag säga till dem, gå med Gud, mina gossar, och hugg ned och skjut ihjäl så många fiender ni komma åt. Belöningen fån I i ett godt samvete här nere och sedan där uppe hos Gud Fader en gång i himmelen." Han gjorde med sin knutna hand en kraftig gest upp mot taket.

Biskopens tunna, bleka läppar drogo sig till ett ansträngdt leende.

"En skön gudstjänst, i sanning!" sade han. "Och en skön himmel som du tycks vänta dig, min käre general, befolkad af idel gamla krigsbussar och invalider! — Det blir nog svårt för dem att hålla plitarna stilla där uppe också, eller hvad tror du!"

"Vill du kanske förmena oss saligheten till på köpet, din egenrättfärdige farisé! Tror du den är enkom tillredd för dig och dina boklärdas spetsfundiga geliker —"

Landsfödingen ansåg nu ögonblicket vara inne att afbryta dispyten, drog därför fram kortlekarne och placerade dem framför generalen.

"Tiden är redan mycket", sade han saktmodigt, "helt säkert kommer nu ingen kurir i afton, utan det är så godt vi börja vårt parti. Generalen ger och bispnen sitter i förhand, som vanligt."

En smula motvilligt tog generalen korten från bordet och började blanda. Det blef en stunds tystnad, endast afbruten af kortlapparnes smällande mot bordskifvan och ett och annat markeringsord eller kraftyttrande med anledning af spelet. Men när nästa omgivning kom, kunde generalen ej hålla tyst längre, hans gamla krigarsjäl hade blifvit upprörd i sitt innersta.

"Det är väl för kongl. majestätet, att vår bisp inte har några söner", sade han buttert, "för då skulle de väl bara linkat omkring på sina träben och predikat uppror och republikaner och på så sätt hjälpt till att störta vårt stackars land i än större olycka."

"Bättre tror jag för vårt kära Sveige, att min bror själf inte har någon afkomma. Tryter krigarämnena, så tryter också krigslusten."

Men nu slog generalen handen i bordet så att den ena marklådan med en skräll flög i golvet och sprack midt itu.

"Människa", skrek han, "har du då inget förstånd? Begriper du inte, att om vi inte slåss så kommer de andra i stället och slår oss ihjäl, oss själfva och våra kvinnor och barn med. Tror du det är så mycket trefligare då?"

Biskopen lät sig intet bekomma, han lutade sig med stort sinneslugn ned, plockade upp den sönderslagna marklådan och markerna, lade dem i en liten hög bredvid sig och såg sedan medlidsamt öfver till sin hetsige granne.

"Här sitta vi två och gråla och domdera och hvem som skulle gjort bästa gagnet för Sveriges land med söner som aldrig funnits och gunå's aldrig komma. Men vår värd här som skickat sin ende präktige pojke ut till ryssen, han säger ingenting. Svara mig på samvete, Justus Palmenberg, hur kändes det att skicka den sista telingen af en ädel stam ut mot säker nöd och en oviss framtid?"

Friherre Justus Palmenberg strök det gråa håret ur pannan och mötte lugnt vännernas blickar.

"Jag sitter och tänker på", sade han, "hur ni tala

och resonera om att skicka edre söner hit eller dit och sätta dem till det eller det för att bli till mesta gagnet. Ser ni, vänner, min uppfattning är den, att barn äro en Guds gåfva. Jag har att lära min son vördnad för Gud och föräldrar, kärlek till fosterlandet, håg och lust att bli en verkande och duglig medlem af det svenska folket — men huru han bäst anser sig kunna gagna landet, det är hans ensak, inte min. Samvetsfrihet fordrar jag för egen del för att kunna vara en sann och hel människa, inte vill jag då förmena min son det. Ett folk af slafvar skall aldrig kunna försvara sin plats i världen. — Knekten, mina herrar, hvem tar öfver den?"

Han lade hjärterknekten med ett småleende på bordet, men biskopen satt med damen och strök med stor belåtenhet korten åt sig. Spelet fortsatte ostördt en stund, tills plötsligt det dofva ljudet från hofslagen af en galopperande häst trängde upp nedifrån gatan.

De tre gamle lyfte hastigt på huvudena, det kom en lyssnande, spänd blick i deras ögon. Hofslagen stannade nedanför fönstren och strax efteråt hördes gnisslandet af en tung dörr.

"Kuriren" sade landshöfdingen och reste sig. Han var helt blek och handen som lade ned korten på bordet skälfde en smula.

Den dammige ryttaren stod bugande inför landshöfdingen och räcke honom tigande en packe med bref. Tyst drog han sig sedan tillbaka igen, under det tre par ifriga gamla ögon följde honom med ett sorgset och nedslaget uttryck. Man förstod redan i hvad riktning nyheterna gingo. Så såg ej den kurir ut som medförde goda underrättelser.

Den gamle landshöfdingen satte sig åter långsamt ned i sin stol och började veckla upp det gråa papperet som var lindadt om breven. Ett kuvert med tre stora svarta sigill föll ut först. Justus Palmenberg tog upp det, läste utanskriften — han kände godt igen sin gamle vän öfverste Liljas stil, det var vid dennes kår hans ende son tjänstgörde — och lade det sedan med darrande hand på bordet. Privatbrevet lästes alltid sist. Så bröt han hastigt det stora konvolutet från landshöfdingen i Stockholm.

"Nå?" kom det otåligt från generalen, hans röst lät hes och ansträngd. "Står Pultava ännu?"

"Pultava står", sade landshöfdingen långsamt. "De svenske äro slagne och kungen har måst rädda sig öfver till Turkiet. Gud hjälpe oss — Herre förbarma dig!"

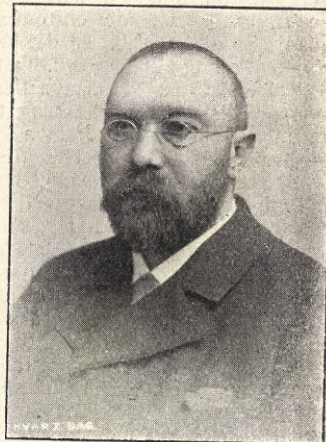
Han lade handen öfver ögonen och biskopen följde hans exempel.

(Forts. å sid. 15)

PER SIVLE. †

Endast ett par dagar efter det Esmannska revolvdramat i Köpenhamn ingick från Kristiania underrättelse att den kände norske författaren Per Sivle begått själfmord. Sivle föddes i Sogn 1857. Han debuterade som författare med en serie allvarliga dikter och ingick sedermera på tidningsmannabanan.

Genom stipendier och statsunderstöd sattes han sedermera i stånd att lefva som fri författare. Typiska för hans produktion voro de patriotiska tillfällighetsdikter som då och då stodo att läsa i Verdens Gang. Sedan han i år mist statsunderstödet bragtes han att göra slut på en tillvaro som genom tryckt ekonomi och ohälsa blef allt mera outhärdlig.

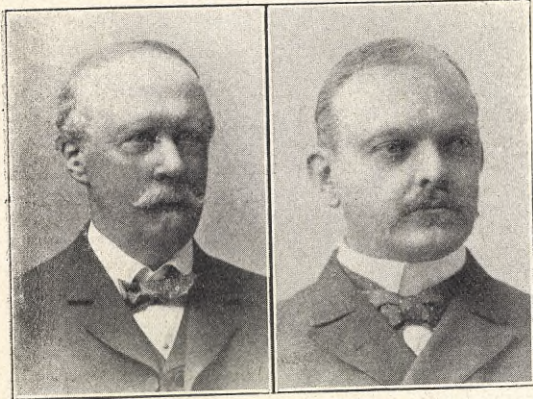
PER SIVLE. †

Västerbottens läns landsting har till ledamot af Riksdagens första kammare efter framlidne landshöfdingen Crusebjörn nyvald byråchefen i domänstyrelsen herr Edward G. Kinberg, hvars namn med afseende på Norrlands kraf äger mycket god klang och hvilken varit en af Norrlandskomitén's mest framträdande medlemmar.

Till riksdagsman i Stockholms andra valkrets efter aflidne ingenjör Fredholm valdes den 23 sept. direktör Sven Palme. Valet betecknar en seger för liberalerna och ett nederlag för den proportionella valmetodens målsmän, bland hvilka direktör Palme en gång stått i främsta ledet.

FÖRSTA KAMMAREN.

ANDRA KAMMAREN.

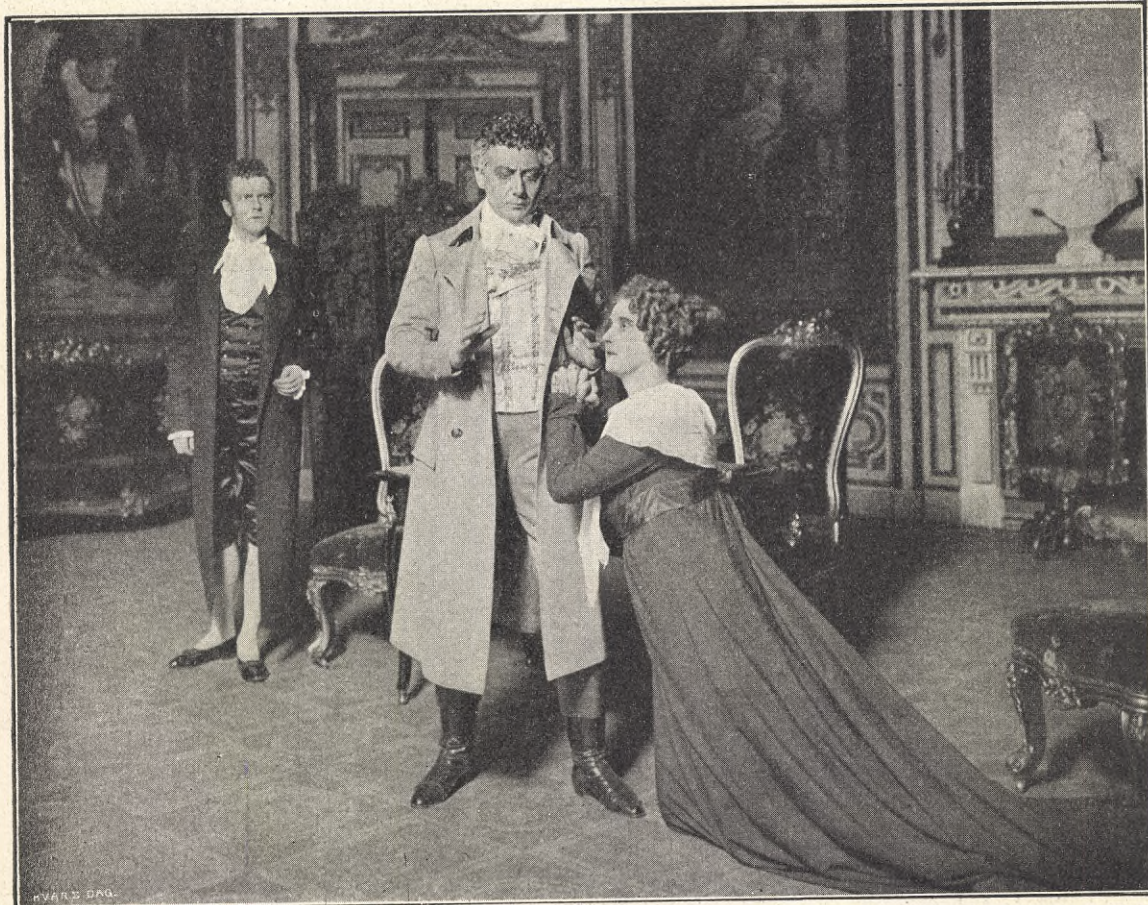
E. G. KINBERG.

SVEN PALME.

Dramatiska teatern i Stockholm har i år under direktör Fredriksons ledning haft att glädja sig åt publikens stora sympati. Man tror på Gustaf Fredrikson — och man besöker hans teater!

Den första nyheten för säsongen har utgjorts af "Fru de Lavalette", ett från franskan öfversatt stycke i "Madame Sans-Gêne"-stilen. Louise de Lavalette var Napoleons nièce, som vid unga år blir gift med kejsarens trogne anhängare, greven och generalpostdirektören de Lavalette. Då Napoleon på allvar blifvit störtad, dömdes L. till döden, men dagen före den för afrättningen bestämda räddades han af sin fru, som i fängelset bytte dräkt med honom. Grefve de Lavalette kom sålunda, utan att man misstänkte något, in i en bärstol och föides till utrikesministeriet, hvarifrån han sedermera under ny förklädnad en tid därefter lämnade landet. Hans hjältemodiga fru hölls länge i fångenskap, men blef slutligen frigifven. Tyvärr kunde hon icke motstå fängelsets fador, utan blef vansinnig och lefde sedan fyrtio år i detta sorgliga tillstånd.

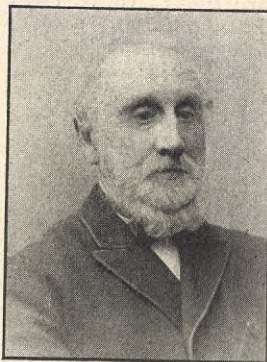
Den franske författaren har gjort en spännande och välskrifven pjes och har aktat sig för att ens antyda det öde, som i verkligheten drabbade den ädelmodiga kvinnan. Stycket spelas i allmänhet väl med fru Hansson i titelrollen, hr Skånberg som Lavalette, hr Hansson som Richelieu, hr Hultman som Ludvig den adertonde, en synnerligen god mask, o. s. v.

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Stilm.—Oblg.

FRÅN UPPFÖRANDET AF MOREAU'S SKÅDESPEL »FRU DE LAVALETTE» PÅ DRAMATISKA TEATERN I STOCKHOLM: Scen ur sista akten. De uppträdande äro herr och fru Hansson och herr Skånberg.

J. D. von HOLTÉN.

90 år fyllde den 21 sept. possessionaten Johan David von Holtén i Göteborg. v. H. har inlagt stor och högt skattad förtjänst om Göteborgs folkskoleväsen och beklädde under 20 år ordf.-platsen i folksk.-st. sedan han 14 år dessförinnan varit medl. därpå. Äfven i öfrigt var v. H. en synnerl. verksam kommunalman.

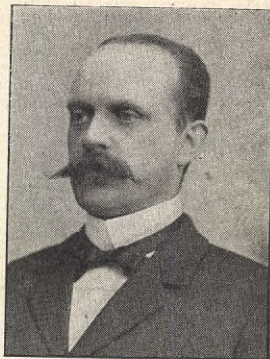
K. O. F. ELMQVIST.

Den 21 september fyllde postmästaren i Vestervik K. O. F. Elmqvist 60 år. Blef postmästare i Kariskoga 69, i Vara 70, i Herrijunga 76 och i Västervik 83.

O. G. ERIKSSON.

Ledamoten af riksdagens Andra kammare, landbrukaren Olof Gustaf Eriksson i Öfre Odensvi, fyllde den 21 sept. 60 år.

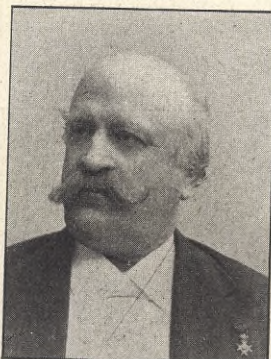
C. D. R. von SCHULZENHEIM.

50 år fyllde den 3 sept. kanslirådet Carl David Reinhold von Schulzenheim. Stud. 72, jur. kand. 78, v. häradshöfdi g 80, förste not. i Förste kammaren 80-97, kanslisekr. i ekklesiastikdepartementet 91, kansliråd i k. m:ts kansli och t. f. byråchef i finansdepart. 97.

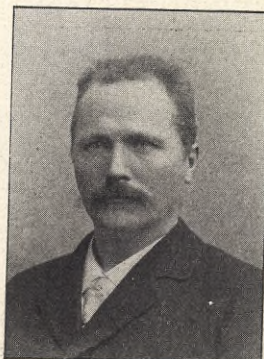
G. von YHLEN.

F. d. fiskerintendenten Gerhard von Yhlen fyllde den 13 sept. 85 år. Vid sidan af sin ämbetsmannaverksamhet har v. Y. med stor framgång ägnat sin kraft åt svenska fiskerinäringens höjande. v. Y. deltog i den första svenska Spetsbergsexp. 61 under ledning af O. Torell och A. E. Nordenskiöld.

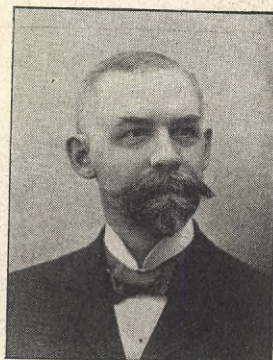
G. J. ÅKERMARK.

Den 20 sept. fyllde magistratssekreteraren i Göteborg, Gudmund Jacob Åkermark, 65 år. Stud. 59, hofrättsex. 63, v. häradshöfd. 66, stadsnot. i Göteborg 72, mag.-sekr. och not. publicus där 81.

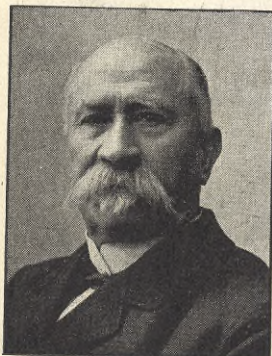
E. A. FORSSTRÖM.

50 år fyllde den 18 sept. artisen Edvard August Forsström, bosatt på Djursholm vid Stockholml. Elev vid Fria konsternas akademi 76-83. Tecknare i Söndags Nisse 80-91 och sedermera "Puck".

H. BRUSEWITZ.

Den 17 september fyllde tryckeriägaren Hugo Brusewitz i Göteborg 50 år.

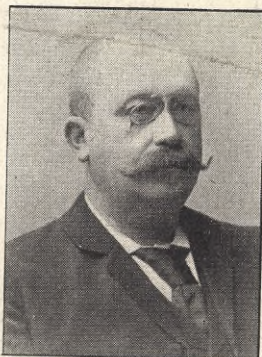
C. A. SJÖCRONA.

F. d. generalmajoren Cornelius Alexander Sjöcrona i Christianstad fyllde den 19 sept. 80 år. Tidigare öfverste och chef för Skånska dragonreg., utnämndes S. 84 till gen.-major; tog afsked 86. F. d. folkskoleinspektör har S. verksamt deltagit i allmänna värf af betydenhet.

O. S. SCHÜTZ.

Postinspektören, chefen f. Västra Postdistriktet, Otto Samuel Schütz, fyllde den 17 sept. 50 år.

E. FRIIS.

Innehafvaren af firman Thomée & Co. i Malmö, brasilianske konsulin Ernst Friis, fyllde den 11 sept. 50 år. F. är bl. a. vice ordförande i Handels- och Sjöfartsnämnden i Malmö.

E. ANDERSSON.

Den 27 sept. fyllde grosshandlaren i Västerås, E. Andersson, 40 år. A. är stadsfullmäktig, led. af fattigvårdsstyrelsen, suppl. i styrelsen för Riksbankens Afdelningskontor i Västerås m. m.

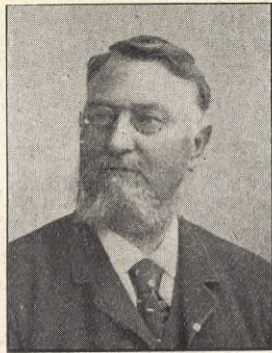

PORTRÄTTGALLERI

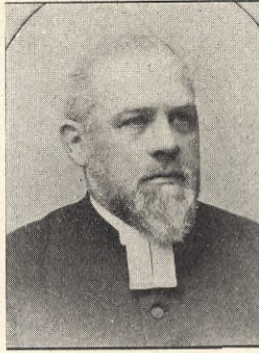
W. V. LIEBERATH. †

F. d. öfverinspektören vid tullkammaren i Göteborg, Wilhelm Viktor Lieberath, afled den 18 sept. vid 82 års ålder. L., hvilken 98 afgick från sin befattning, var vid sitt fränfalle bosatt å egendomen Käfö nära Örebro.

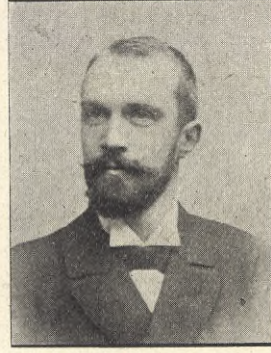
F. WIBERG. †

† Innehafvaren och ägaren af Järnvägshotellet i Linköping, Frans Wiberg, afled nyligen vid 72 års ålder. Innehade trenne medaljer, däraf en för odlingsflit och en annan för förtjänster om värlösa barns vård.

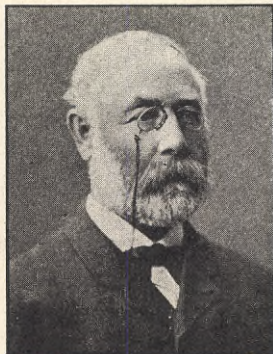
O. E. NORLÉN. †

Kyrkoherden i Almunge, Olof Elisama Norlén, afled den 2 sept. 53 år gammal. Stud. 74, prästvigd 79, komminister i Hamrånge 80, i Söderdala 93, kyrkoherde i Almunge 98.

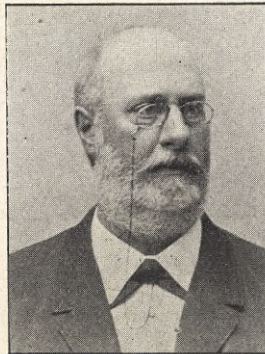
K. H. WALTMAN. †

Fil. kand. Karl Hybert Waltman afled den 9 sept. 37 år gammal. W. var medarbetare i redaktionen för Svenska akademiens ordlista i Lund. Utgivit skrifter inom det språkliga området.

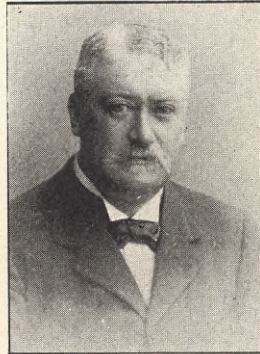
A. D. TYNELL. †

Den 20 sept. afled i Stockholm, f. d. telegrafdirektören, fil. dr. Anders Daniel Tynell, 78 år gammal. Stud. 48, promoverades T. 54 till fil. dr., blef några år senare telegrafdirektör i Gäfve, samt 1904 juridoktor.

G. A. SUNDBLAD. †

Lärverksadjunkten och folkskoleinspektören i Örebro, Gustaf Anders Sundblad, afled därstädes den 12 sept. 62 år gammal. Stud. 60, fil. kand. 69, sedan 72 adj. v. Karolinska skolan. Landstingsman och stadsfullmäktig, innehade S. ett flertal ansedda offentliga uppdrag för stat och kommun.

R. E. DICKSON. †

F. grosshandlaren i Göteborg, Robert Edward Dickson, afled därstädes den 31 aug. vid 56 års ålder. Genom en betydande pänningdonation till Göteborgs musei konstsamlingar har D. ådagalagt sitt intresse för konst och för sin födel-seort.

P. A. LJUNGBERG. †

Den 22 sept. afled i Stockholm, bataljonsläkaren vid Västerbottens regemente, med. lic. Per Axel Ljungberg, i en ålder af omkring 39 år. Bataljonsläkare i fältläkarekåren 98, utnämndes L. 01 till sin sista be-fattning.

(Forts. från sid. 12.)

"De svenske slagne! Kungen flydd till turkarne!" eftersade generalen. Hans små ljusblå ögon stirrade vidt uppspärade af förvåning och grämlse, rakt ut framför sig med en tom blick och de sträfva grå mustascherna drogo sig allt mera i riktning nedåt och gäfvö ett högst bedröfligt uttryck åt det eljest så käcka och själsäkra ansiktet.

Landshöfdingen började — nästan motvilligt — bryta brevet från öfverste Lilja. De båda andra sutto tysta, andlöst livssnande till de korta, häftiga andeta-gen och fraset af papperet mellan hans fingrar.

"Och din son?" frågade slutligen biskopen stilla.

"Jag har inte mer någon son." Justus Palmens röst darrade häftigt.

Men i nästa minut reste han sig mödosamt, rätade upp sig i sin fulla längd och lyfte blicken mot taket.

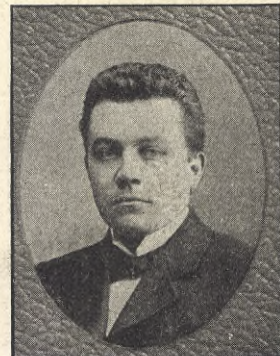
"Jag tackar dig, Gud", sade han högtidligt med stadig stämma, "att mitt namn och min ätt fått sluta, innan någon vanbördning födts därinom. Vår v-pensköld är ren, utan vank och utan fläck.

Med högburna hufvud kunna vi nu alla stå inför din tron och säga: Herre, redlige svenske män äro vi, rättrådige och ärlige i hjärtat, hvad vi felat, det hafve vi felat i ovetenhet och svaghet, men ej af ondt uppsåt. Någon falskhet eller feghet har aldrig bott i någons barm eller på någons tunga.

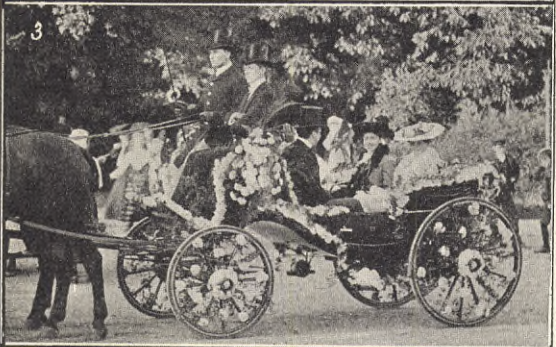
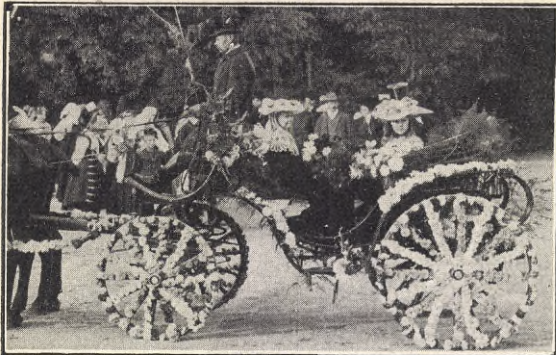
Herre, jag känner att din nåd varit stor öfver oss och jag tackar dig!"

Han satte sig åter. Dödstynnad herskade i rummet. De tre gamle männen sutto där bleka, med djupt nedböjda hufvuden och hopsjunkna gestalter och stirrade trötta ut framför sig i juliaftonens skymning. Men öfver Justus Palmens ansikte hade kommit ett drag af frid och stilla resignation.

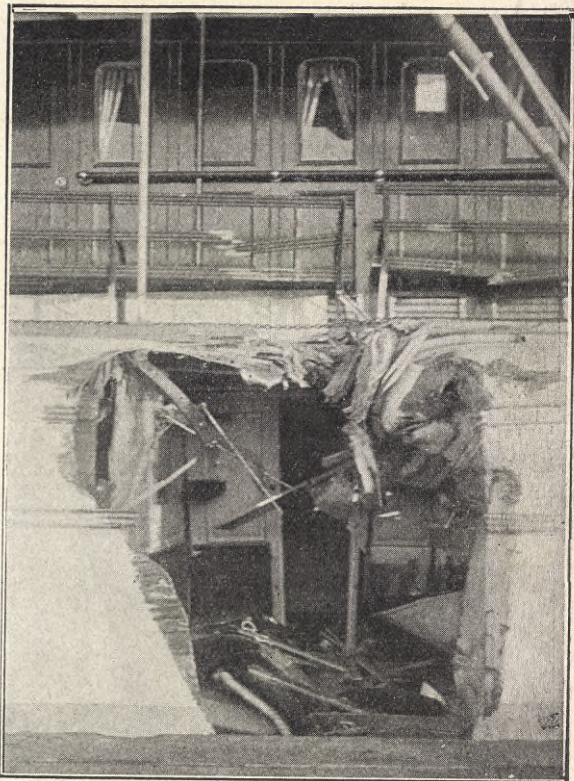
AFGÅENDE NORSK MINISTER.

Statsrådet C. MATHIESEN som i dagarne inlämnat sin afskedsansökan.

FRÅN DEN STORA FOLKFESTEN I GÖTEBORG DEN 20 SEPT.: Några af vagnarna i den med folkfesten förbundna blomsterkorson: 1. Första pris, Fyrspann, Ingeniör H. Pripp. 2. Första pris, Tvåspännare, Fru Thea Månson. 3. Andra pris, Tvåspännare, Hr W. Dickson. 4. Tredje pris, Tvåspännare, Fru Beda Mark. 5. Första pris, Dogcart, Hr Dan. Broström.

Aratörfoto A. Ohlsson Gäfve.

Kivås: Bengt Sjöfverparre.

SJÖOLYCKAN I NORRLAND: Midskeppspartiet af ångf. OSCAR II, efter fotografi taget omedelbart efter det ångaren förtöjts vid kajen i Gäfle och utvisande det hål som vid sammanstötningen uppstod i ångarens sida.

Passagerareångarna "Oscar II" och "Gestrikland" tillhöriga ångfartygsaktiebolaget "Södra Norrland" i Gäfle kolliderade natten till den 16 sept. utanför Stocka i norra Hälsingland. Den förra ångaren fick ett gapande hål i sidan, och å den senare krossades stäven. Klart och godt väder rådde. Ingen människa blef allvarsamt skadad.

Aratörfoto E. Johansson Hudiksvall.

Kivås: Bengt Sjöfverparre.

SJÖOLYCKAN I NORRLAND: Ångf. GESTRIKLAND, hvars stäf vid sammanstötningen intrycktes.